

ad contrarium : primo autem nihil contrarium est. Præterea, si non erunt alia præter sensibilia, non erit principium, ordo, generatio, ipsa cælestia, sed semper principij principium, ut theologis, physicisque cunctis. Si autem erunt species aut numeri, nullius causæ erunt. Si verò, non saltem ipsius motus : quo nanque item modo, ex non habentibus magnitudinem, magnitudo, continuūque erit? Numerus nanque non faciet continuum, neque ut mouens, neque ut species. Cæterum nihil contrarium erit ipsum & factiuum, & motiuum : alioqui contingere sanè possit non esse. Verumenimuerò & facere posterius, quam potentia est. Entia ergo non erunt sempiterna: at tamen sunt. Interimendum igitur aliquid horum est : hoc autem aliquo pacto dictum est. Item quomodo numeri sunt vnum, aut anima, aut corpus, & omnino species, & res, nemo aliquid dicit, nec dicere possit, nisi (ut nos dicat, quòd, ut mouens faciat. Qui verò dicunt mathematicum numerum primum, & ita semper aliam attiguum substantiam, ac alia cuiusque principia, in conspirantem vniuersi substantiam faciunt (nihil enim altera alteri confert, siue sit, siue non sit) & principia multa : at entia nolunt malè gubernari.

Non est bonum pluralitas principatum: vnum ergo princeps.

ARISTOTELIS

METAPHYSICORVM

LIBER XIII.

CAPVT I.

De sensibilibus itaque substantia, quænam sit, dictum est : in traditione quidem naturalium, de materia, posterius verò de actu. Cum autem hæc consideratio sit, utrum præter sensibiles substantias aliqua sit immobilis, & æterna, necne, & si sit, quænam sit: quæ ab aliis dicuntur, primò speculari dunt, ut tum si quid non rectè dicant, non simus eisdem conscij, tum si quod nobis & illis commune dogma sit, hoc separatim non contra nos grauius feramus. Sufficiens enim erit, si quis quædã melius dicat, quædã nõ deterius. Dux autè de his opinionones sunt. Quidam etenim ipsa mathematica substantias esse aiunt, ut numeros, lineas, & quæ his eiusdè generis sunt. Et rursus, ideas. Cum autem quidã ideas,

A εις τὸ ἐμπόσιον, τῆ δ' ὑπερῶτα ἀναπτόν οὐδὲν ἔπει μὴ ἔσται παρὰ τὰ αἰδητὰ διὰ, ὅτι ἔσται ἀρχὴ καὶ τάξις καὶ γένεσις καὶ τὰ οὐραία, ἀλλ' αἰετὶ τῆς ἀρχῆς ἀρχή, ὡς παρὰ τοῖς θεολόγοις καὶ τοῖς φιλοσόφοις ἀπεισιν. εἰ δ' ἔσται τὰ εἰδητὰ ἀριθμοὶ, οὐδὲν ἄλλα εἰ δ' ἡμῶν, οὐτε κινήσεως γὰρ. ἔπι πῶς ἔσται ἐξ ἀμετέδων μέγεθος καὶ συμμετρίῳ γὰρ ἀριθμὸς οὐ ποιεῖται συμμετρίῳ. **B** οὐτε ὡς κινουῦν, οὐτε ὡς εἶδος. διὰ μὲν οὐδὲν γ' ἔσται τῆ δ' ἐμπόσιον, ὅσο καὶ ποιητικὸν καὶ κινήτικόν ἐνδέχεται γὰρ ἀπὸ μὴ εἶδη, διὰ μὲν οὐδὲν γὰρ τὸ ποιεῖν δυναμῶς. ἐκ ἀπὸ εἰδητὰ τὰ ὄντα ἄλλ' ἔστιν. ἀμετέρον ἀπὸ τούτων τί τὺτο δ' εἰρηται ὡς. ἔπι πῶς μὲν εἰ οἱ ἀριθμοὶ ἐν, ἢ ἢ ψυχῆ, καὶ τὸ σῶμα, καὶ ὅλων τῶ εἶδος, καὶ τὸ παθεῖν, οὐδὲν λέγει οὐδέτις οὐδ' ἐνδέχεται εἰπεῖν, ἐὰν μὴ ὡς ἡμεῖς εἴπω, ὡς τὸ κινουῦν ποιεῖ. οἱ δ' ἡ λέγοντες τὸν ἀριθμὸν παθεῖν τὸν κινήτικόν, καὶ οὕτως αἰετὶ διὰ μὲν ἔχον μὲν οὐσίαν, καὶ ἀρχὴν ἐκείνης διὰ, ἔπι ποιεῖται ὡς τῶ πᾶντος οὐσίαν ποιοῦσιν (οὐδὲν γὰρ ἢ ἔτι καὶ τῆ ἔτιρα συμβαδύεται οὐσα ἢ μὴ οὐσα) καὶ ἀρχὴς ποιεῖται τὰ ὄντα, οὐ βέλεται πολιτεῦσθαι κακῶς.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκαταναίεσθαι εἰς καίκατος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

τῆ δ' μὲν τὰ φυσικὰ

τὸ Μ.

Κεφάλαιον α.

EΠΙ μὲν οὖν τῆς τῆ δ' αἰδητῆ δ' οὐσίας εἰρηται τί ὅτιν, ἐν μὲν τῆ μετέδω τῆ τῆ δ' φρεσικῶν ἀπὸ τῆς ὕλης, ὡς παρὰ τῆ ἀπὸ τῆς κατὰ ἐνέργειαν, ἔπει δ' ἢ σκέψις αὐτῆ ὅτι, ποτερον ὅτι τις παρὰ τὰς αἰδητὰς οὐσίας αἰνεύτης καὶ αἰδέας, ἢ ὡς ἔστι καὶ εἰ ἔστι, ὅτι, παρὰ τὸν τὸν παρὰ τῆ δ' ἀλλοιον λογιζόμενα θεωρητικῶν, ὅπως εἴτε τι μὴ κινουῦν λέγονται, μὴ τοῖς αὐτοῖς ἔχοντες ὡς μὲν καὶ εἰ τι δόγμα κοινὸν ἡμῶν καὶ κείνοιας, τῶ εἶδη μὴ κατὰ ἡμῶν δευτερευόντων. ἀγαθὸν γὰρ, εἰ τις τὰ μὲν κείλιον λέγει, τὰ δὲ οὐ χεῖρον. δύο δ' εἰσι δόξα ἀπὸ τούτων. τὰ τε γὰρ μαθηματικὰ φασιν οὐσίας εἶδη πινὰς, δὲ ἀριθμοὶ καὶ γραμματαί, καὶ τὰ συγγρητὰ τούτοις, καὶ πάλιν τὰς εἰδέας, ἔπει δ' ὡς μὲν δύο γέννη τούτων ποιεῖται, τὰς τε εἰδέας καὶ τῶ